

A Fővárosi Ítéltábla a Hambalkó Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Hambalkó Dominika ügyvéd által képviselt perújító felperesnek, a dr. Maklári Gábor jogtanácsos által képviselt perújított alperes ellen kártérítés iránt indított perében, a Budapest Környéki Törvényszék 2014. november 13. napján meghozott, 27.P.23.758/2013/14. számú ítélete ellen, a felperes részéről 15, 17. és Pf. 3. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 1.946.800,- (egymillió-kilencszáznegyvenhatezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 4.335.000 forint vagyoni, 20.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ezek járulékai iránt a Pest Megyei Bíróság előtt indított pert az alperessel szemben.

Kártérítési igényét arra alapította, hogy a kezelésében álló 'A'- tórendszer 9. számú tavában az alperes a 'B' patak vizének szennyezésével a 2002-2003. években jelentős mértékű halpusztulást okozott. A bíróság első fokon 2008. július 10. napján jogerőre emelkedett 6.P.21.099/2006/45. számú ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint a kirendelt szakértő véleménye alapján az alperes kártérítési felelőssége nem volt megállapítható.

A felperes 2009. november 4-én a jogerős ítélettel szemben, annak keresete szerinti megváltoztatása iránt perújítási kérelmet terjesztett elő.

Perújítási kérelmében új bizonyítékként hivatkozott az általa felkért **L.-né Sz. M.** szakértő 2009. szeptember 10-én készített véleményére, az alapeljárásban csatolt filmfelvételre, a ... Város Önkormányzatának honlapjának archívumában megtalálható közleményre, valamint a ... Városi Bíróság által 2007. évben hozott ítéletére, amelyben az alperest 2010. december 31. napjától eltiltották a környezetvédelmi törvényben és egyedi hatósági határozatban megállapított határérték feletti szennyező anyag kibocsátásától.

Az elsőfokú bíróság végzésével a perújítási kérelmet, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította.

A felperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítélőtábla a végzést megváltoztatta, és az elsőfokú bíróságot a perújítás érdemi tárgyalására utasította. Álláspontja szerint a becsatolt bizonyítékokra tekintettel a felperest nem lehet elzárni attól, hogy bizonyítsa, az alperes által folyamatosan szennyezett víz, a zsilipen történő bejutás kivételével, hozzájárult a tömeges halpusztuláshoz.

A perújítási eljárásban az alperes vitatta, hogy a felelőssége fennáll a felperesnél bekövetkezett károkért, illetve hogy a felhozott bizonyítékok alkalmasak arra, hogy a bíróság a felperesre kedvezőbb határozatot hozzon.

Az új eljárásban az elsőfokú bíróság elrendelte a felperes által felkért és az alapeljárásban kirendelt szakértők együttes meghallgatását, majd a véleményük között továbbra is fennálló ellentmondások feloldása érdekében további szakértői bizonyítást rendelt el, ennek költségét azonban a felperes felhívása ellenére nem előlegezte.

Ezt követően az elsőfokú bíróság ítéletével a Pest Megyei Bíróság 6.P.21.099/2006/45. számú ítéletét hatályában fenntartotta.

Ítéletének indokolása szerint a felperest terhelte a jogellenes alperesi magatartás és a bekövetkezett kár közötti ok-okozati összefüggés, továbbá a kár összecszerúségének bizonyítása. Az eljárásban három szakvélemény állt rendelkezésre, ezek közül kettőt a felperes szerzett be, míg a harmadikat a bíróság által kirendelt szakértő készített. Kifejtette: a bizonyítási teher nem fordult meg azáltal, hogy a felperes egy újabb, nem igazságügyi szakértő által készített szakvéleményt csatolt. A szakértők megállapításai ugyanis továbbra is ellentétesek, és a felmerült szakkérdés a felperes által benyújtott szakvélemény alapján sem volt tisztázható. A Pp. 183. § (2) bekezdése alapján szakértői testület kirendelése vált szükségessé, ezt a felperes indítványozta is, annak költségét azonban többszöri felhívás ellenére nem előlegezte. A szakvélemények ütköztetésének elmaradását az ő terhére kellett értékelni, ezért a Pp. 268. §-a alapján az alapügyben hozott ítéletet hatályában fenntartotta.

Az elsőfokú ítélettel szemben elsődlegesen annak megváltoztatása és a perújítással érintett felperesi követelés jogalapjának közbenső ítélettel való megállapítása, másodlagosan a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdése alapján a hatályon kívül helyezése iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Fellebbezése szerint az elsőfokú bíróság bizonyítási indítványait okszerűtlenül és indokolatlanul mellőzte, a bizonyítékokat a Pp. 206. §-ával ellentétesen értékelte, és ennek eredményeként téves jogi következtetésekre jutott. Kiemelte, hogy a kirendelt dr. **L. Gy.** szakértő véleményét annak tartalmi hiányosságai, a bizonyítékként becsatolt filmfelvétel megtekintésének hiánya, továbbá számos, a kompetenciáját meghaladó állásfoglalása miatt nem lehetett sem megalapozottnak, sem aggálytalannak vagy elfogulatlannak tekinteni. Ezzel szemben az általa felkért **L.-né Sz. M.** szakértő véleménye tényfeltáró, adatokat, bizonyítékokat összesítő, jogszabályi magyarázatokkal ellátott és következetes, érthető volt. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság többszöri kifejezett kérése ellenére sem értékelte a perújítás egyik okaként megjelölt filmfelvételt. Kifogásolta a jogalap körében előterjesztett tanúbizonyítási indítványai mellőzését, és a kár összecszerúségére vonatkozó bizonyítás hiányát. Hangsúlyozta, hogy az érintett időszakban az alperesnek csak ideiglenes működési engedélye volt, illetve a környezetet károsító tevékenységét tényként megállapító szennyvízbírságot kiszabó határozatokban foglaltakra tekintettel az általános elvárhatóság alapján kármegelőzési, illetve tájékoztatási kötelezettség terhelte. Kifogásolta, hogy kérelme ellenére az elsőfokú bíróság nem megosztva kötelezte a feleket a szakértői költség előlegezésére, és a perben felmerült szakkérdés szempontjából jelentős további indítványait is indokolatlanul mellőzte. Álláspontja szerint azzal, hogy az elsőfokú bíróság egyesültként való működése ellenére nem részesítette költségkedvezményben, elzárta a bizonyítás lehetőségétől, amivel az esélyegyenlőség, illetve a bírósághoz fordulás alapelvét sértette. Sérelmezte, hogy a 2014. szeptember 16-án

előterjesztett újabb költségkedvezmény iránti kérelmét az elsőfokú bíróság nem bírálta el, és ennek indokát ítéletében sem jelölte meg. A bíróság továbbá a Pp. 3. § (3) bekezdése szerint fennálló kioktatási kötelezettségének sem tett eleget. Álláspontja szerint az alperes helytállási kötelezettségét az ügy iratai egyértelműen alátámasztják, az elsőfokú bíróság indítványa ellenére mégsem hozott közbenső ítéletet.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Perköltséget nem igényelt. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a szakvélemények közötti ellentmondások feloldásának hiányát a felperes terhére kellett értékelni.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett része, ezért a Fővárosi Ítéltábla azt teljes terjedelemben vizsgálta felül [Pp. 228. § (4) bekezdése].

A fellebbezés nem megalapozott.

A felperes a bizonyítási eljárás hiányossága, az ezzel összefüggő eljárási szabálysértések, valamint a bizonyítékok téves értékelése miatt indítványozta az ítélet hatályon kívül helyezését. A fellebbezés alapján ezért az ítéltáblának elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy fennállnak-e ennek a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdésében meghatározott feltételei.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletét alapvetően nem a már rendelkezésre álló bizonyítékok téves értékelése miatt támadta, hanem a mellőzött bizonyítás lehetséges eredményének mérlegelésével összefüggésben hivatkozott annak megalapozatlanságára. Az előbbi önmagában nem is eredményezte volna az ítélet megalapozatlanságát, amennyiben a megváltoztatáshoz szükséges bizonyítékok egyébként a rendelkezésre állnak.

A felperes alaptalanul hivatkozott fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésén alapuló tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta. A másodfokú bíróság korábbi végzésében foglalt iránymutatás alapján, illetve az előterjesztett bizonyítási indítványai szerint a per eldöntése szempontjából releváns tényekkel, illetve bizonyítási kötelezettségével ugyanis a felperes nyilvánvalóan tisztában volt. Pervesztéséhez pedig nem a téves, vagy hiányos tájékoztatás okozta bizonyítatlanság, hanem az elégtelen szakértői bizonyítás vezetett.

A tárgyalás megismétlését az elsőfokú bíróságnak a szakértői költség előlegezésére vonatkozó rendelkezése, illetve a felperes költségkedvezmény iránti kérelme elbírálásának az elmulasztása sem tette indokolttá. Az ítéltábla utóbbival kapcsolatban az iratok alapján megállapította, hogy a felperes 2014. április 26-án előterjesztett költségkedvezmény iránti kérelmét az elsőfokú bíróság 10. sorszám alatt hozott, 2014. június 28. napján jogerős végzésével elutasította. Az elutasítás indoka az volt, hogy a Pp. 84. § (1) bekezdése értelmében kizárólag természetes személy részesíthető részleges vagy teljes költségmentességben. A felperes által indított per továbbá nem tartozik a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdésében felsorolt pertípusok közé, ezért a tárgyi költségfeljegyzés kedvezménye sem illeti meg. Ezt követően 2014. szeptember 17-én a felperes ugyan ismételten előterjesztette a költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmét, amelyről az elsőfokú bíróság valóban nem döntött. Ennek azonban sem a költségek előlegezése, sem azok viselése szempontjából nem volt ügyszámú jelentősége, mert az első kérelem elutasításának indokai objektívek és helytállóak voltak. A jogi személy felperes - a tényleges vagyoni helyzetére tekintet nélkül, a törvény értelmében - személyes költségmentességben vagy költségfeljegyzési jogban nem volt részesíthető, és a tárgyi költségfeljegyzési jog jogszabályi előfeltételei is hiányoztak.

A Pp. 76. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy szakértő kirendelése esetén a bíróság a szakértői díj fedezésére előreláthatólag szükséges összeg letétbe helyezését köteles elrendelni. Kimondja, hogy a bizonyítási eljárással járó költségeket a bizonyító fél (164. §) köteles előlegezni azzal, hogy a bíróság méltányosságból kivételesen a bizonyító fél ellenfelét is kötelezheti a bizonyítási eljárással felmerülő költségeknek vagy azok egy részének előlegezésére.

A felperes tévesen hivatkozott arra, hogy a jogellenesség bizonyítása esetén a bizonyítási teher megfordul. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján ugyanis őt terhelte a kártérítés együttes elemei közül a kár, a jogellenes alperesi magatartás, illetve a kettő közötti ok-okozati összefüggés bizonyítása, és a felmerült szakkérdés alapvetően az okozati összefüggés fennállása szempontjából bírt jelentőséggel. Az elsőfokú bíróság nem látta indokát annak, hogy a Pp. 76. § (1) bekezdésének főszabályától eltérjen. Az erre vonatkozó döntését mérlegelési jogkörben hozta, az a Pp. 254. § (1) bekezdése értelmében nem volt felülbírálható.

A felperes dr. **G. P.** tanúkenti idézésének, és az alapügyben már kihallgatott tanúk ismételt kihallgatásának mellőzése miatt is alaptalanul támadta az elsőfokú ítéletet. A tanúvallomások ugyanis a Pp. 167. §-a szerint kizárólag a kár bekövetkezésére, illetve a károkozó alperesi magatartásra vonatkozó tényállításainak alátámasztására lettek volna alkalmasak. Az okozati összefüggés megítélése viszont a Pp. 177. § (1) bekezdése szerinti szakkérdésnek minősült. A tanúk vallomása önmagában nem pótolhatta az erre vonatkozó szakértői véleményt, utóbbi hiányában pedig a felperesre kedvezőbb határozat bizonyosan nem lett volna hozható.

Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését sem a tárgyalás megismétlése, sem további bizonyítás lefolytatása érdekében nem tartotta szükségesnek, és azt a rendelkezésre álló adatok alapján érdemben bírálta felül.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság döntésével, és annak indokaival is egyetértett, ezért a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján csupán utal erre a körülményre. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiemeli, hogy a felperes által felkért szakértő véleménye arra alkalmas volt ugyan, hogy a kirendelt szakértő véleményének a helyességét megkérdőjelezze. Ugyanakkor a Pp. 182. § (3) bekezdésében meghatározott rend szerint a további szakértői bizonyítás lefolytatását nem tette mellőzhetővé [BH2012. 175.]. Kártérítési igénye eredményes érvényesítése érdekében az ok-okozati összefüggés bizonyítására a felperes volt köteles, ezért a bizonyítás sikertelenségét a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság helyesen értékelte az ő terhére.

A kifejtettekre figyelemmel a perújítási kérelem érdemi tárgyalásának eredményeként az elsőfokú bíróság helyes ítéletet hozott, ezért az ítélet tábla azt a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperesnek másodfokú perköltségigénye nem volt, ezért arról az ítélet táblának rendelkeznie nem kellett. Az Itv. 4. § (1) bekezdése, 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján fennálló személyes illetékmentessége folytán az Itv. 56. § (1) bekezdése alapján és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Budapest, 2015. szeptember 15.

Világhy^{né} dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

dr. Csóka István s. k.
előadó bíró

dr. Lente Sándor s. k.
bíró